

Dosarul nr.2ra-819/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central, judecător: V. Golban
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători: V. Clima, A. Malfi, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de
Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de Igor Zamiatin, reprezentant de avocatul Constantin Chira,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Igor Zamiatin către Maxim Zamiatin și Liudmila Moroz cu privire la nulitatea actelor juridice;

la acțiunea reconvențională a Liudmilei Moroz către Igor Zamiatin cu privire la evacuare fără acordarea altui spațiu locativ,

împotriva deciziei din 31 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Igor Zamiatin împotriva hotărârii din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale,

c o n s t a ț ă:

La 22 iunie 2016, Igor Zamiatin a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Maxim Zamiatin și a Liudmilei Moroz cu privire la declararea nulității actelor juridice.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin contractul de donație nr.2313 din 27 noiembrie 1999, dânsul a donat fiului său Maxim Zamiatin, apartamentul nr. XX, amplasat în XXX, nr. cadastral XXX, din considerentul că era grav bolnav și a crezut că unica soluție la acel moment era de a dona apartamentul sus menționat fiului său, întru evitarea unor litigii care pot apărea în legătură cu gestionarea bunului imobil în caz de deces al acestuia.

Cu timpul, a urmat mai multe tratamente medicale și starea de sănătate a acestuia s-a stabilizat, deci consideră că, donația în cazul maladiilor prezumate a fi letale urmate de însănătoșirea donatorului este lovită de nulitate relativă.

După încheierea contractului respectiv și transmiterea în donație a apartamentului cu nr. XX, XXX, el a continuat să locuiască în apartamentul dat până la înaintarea acțiunii civile, fiind unica locuință unde ultimul are posibilitate

să locuiască, deoarece nu mai deține în proprietatea sa un alt bun imobil, iar pârâtul intenționează să înstrăineze apartamentul dat, iar acesta urmează să fie evacuat din locuința dată, prin ce consideră că aceste acțiuni ale pârâtului sunt ilegale, în situația în care dânsul este în viață și acest imobil este unica locuință a sa.

Un alt temei înaintat de către reclamant privind nulitatea contractului de donație din 27 noiembrie 1999 este faptul că, pârâtul Maxim Zamiatin nu era în drept să semneze contractul de donație, din motiv că nu avea vârsta de 15 ani, și chiar dacă a fost încheiat cu acordul mamei acestuia Liudmila Moroz, acest acord nu acoperă viciul contractului, or, legea în mod imperativ a stabilit vârsta încheierii convențiilor de până la 15 ani, la caz, contractul de donație a fost încheiat cu o persoană care nu putea contracta, fapt ce contravine normelor legale din care motiv contractul dat urmează a fi anulat.

Astfel, motivul încheierii convenției respective a fost determinat de starea de sănătate a acestuia, fapt ce prevede nulitatea absolută a contractului de donație.

Un alt temei de declarare a nulității contractului de donației este aparența unor circumstanțe noi, care l-au și determinat la necesitatea de a conveni în privința anulării acestuia, invocând faptul că, pârâtul în calitate de donatar se face vinovat de o faptă ilicită față de donator, manifestând astfel un comportament agresiv față de acesta, ajungând și la situația spre evacuare forțată a reclamantului din apartament.

Faptului nerespectării de către pârâtul Maxim Zamiatin a obligației de ingratitudine pe care o are față de reclamant, având calitatea de donatar, de asemenea l-a convins să ajungă la concluzia de a solicita nulitatea contractului de donație nr.2313, semnat la 27 noiembrie 1999, privind donarea apartamentului cu nr. XX, amplasat în mun. XXX.

În cadrul examinării cauzei, la 22 octombrie 2016, reclamantul a înaintat o cerere suplimentară, înaintând-o și împotriva Liudmillei Moroz, cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului litigios, încheiat între Maxim Zamiatin și mama acestuia Liudmila Moroz, la 28.07.2016, care a fost încheiat după depunerea acțiunii privind anularea contractului de donație cu nr. 2313 din 27 noiembrie 1999, încheiat între Igor Zamiatin și Maxim Zamiatin, invocând că actul juridic este fictiv, fiind încheiat între rude (mamă și fiu), care sunt în relații ostile cu reclamantul Igor Zamiatin, (tatăl pârâtului și fostul soț al pârâtei), aflând că ultimul pretinde la apartamentul litigios și luând în calcul că instanța de judecată ar putea lua o hotărâre în defavoarea pârâtului, a înstrăinat apartamentul nr. XX, amplasat în XXX, nr. cadastral XXX, Liudmillei Moroz, care inițial nu era parte în proces.

Această tranzacție poartă mai mult un caracter cu titlul oneros, având unicul scop de a înstrăina apartamentul aflat în litigiu și de a face imposibil transmiterea dreptului de proprietate a apartamentului litigios către Igor Zamiatin.

La 16 martie 2017, Igor Zamiatin a depus o cerere, prin care a completat cu temeiuri suplimentare pretențiile menționate, înaintând o pretenție suplimentară cu privire la rezoluțiunea contractului de donație nr.2313 din 27 noiembrie 1999 în cazul neconstatării nulității contractului de donație, cu aducerea părților la poziția

inițială și restituirea cheltuielilor judiciare suportate în legătură cu efectuarea expertizei în mărime de 960 de lei și a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice.

Întru justificarea pretenției cu privire la rezoluțiunea contractului de donație nr.2313 din 27 noiembrie 1999 a invocat că, contractul de donație a fost semnat de reclamantul Igor Zamiatin, în perioada când acesta era grav bolnav, iar maladia dată prezuma a fi una letală și, astfel, circumstanțele l-au impus să semneze contractul în cauză. Din actele medicale ale lui, se observă că starea de sănătate începând cu anul 1999 și până în prezent, a avut schimbări grave, în anul 2008 a suferit un XXX, iar mai târziu a avut și o XXX, deci maladiile îndurate de către reclamant prezumă a fi letale.

Un temei suplimentar privind nulitatea contractului de donație cu. 2313 din 27 noiembrie 1999 este caracterul simulat al acestuia.

La 17 martie 1992, el a testat fiului său, Maxim Zamiatin, toată averea sa inclusiv și apartamentul cu nr. XX de pe XXX, fapt demonstrat și prin testamentul legalizat la 17 martie 1992 cu nr. I-153, însă având în vedere că din anul 1998, starea de sănătate a lui Igor Zamiatin a început să se înrăutățească, soția Liudmila Moroz, din intenții și motive personale a insistat și l-a convins pe reclamant să încheie contractul de donație cu fiul lor, pe numele căruia și așa era întocmit un testament, motivând situația precum că în cazul decesului reclamantului, formalitățile ce țin de procedura succesorală sunt îndelungate și dificile.

Astfel, reclamantul în realitate nu a avut intenția de a înstrăina apartamentul litigios în timpul vieții sale, intenția reală totuși era întocmirea testamentului, ca abia după decesul acestuia, locuința dată să fie lăsată moștenitorului, însă din cauza stării de sănătate și a suferințelor pe care le suporta în acea perioadă, a fost lăsat convins de către soție să semneze până la urmă contractul de donație, astfel mai având un temei de a solicita declararea nulității contractului de donație cu readucerea părților la poziția inițială.

Prin urmare, mai solicită și anularea contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între Maxim Zamiatin și Liudmila Moroz, la 28 iulie 2016, în urma căruia pârâtul a înstrăinat apartamentul aflat în litigiu mamei sale. Or, pârâtii într-un mod calculat și evident au încheiat contractul de vânzare-cumpărare, fiind conștienți de existența riscului de restituire a apartamentului litigios, imediat au încheiat convenția respectivă.

Astfel, contractul de vânzare-cumpărare a fost încheiat nu cu intenția de a produce efecte juridice, la caz, este vorba doar de perfectarea unui act juridic fictiv care la rândul său are ca scop inducerea în eroare a altor persoane, creând doar aparența existenței-săvârșirii actului juridic în realitate.

Un temei suplimentar de nulitate absolută a contractului de vânzare-cumpărare nr.3828 din 28 iulie 2016, prevăzut de art. 221 alin. (2) din Codul civil, este acela, precum că actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (act juridic simulat) este nul, prin urmare acesta implică la rândul său existența de fapt a două acte, dintre care unul este aparent și nu este merit să

producă efecte juridice, iar altul este secret, care diferă de cel aparent privitor la natura, părțile sau conținutul operației juridice.

Pârâții la încheierea contractului de vânzare-cumpărare au indicat un preț de 288707 de lei redus considerabil cu costul real al apartamentului din litigiu, 648 661 de lei sau 30068 de euro, deci evident se subînțelege că aceștia au încheiat tranzacția dată în mod simulat și fictiv, respectiv la caz întâlnim și lipsa unei intenții de a înstrăina imobilul în litigiu.

După semnarea contractului de donație din 27 noiembrie 1999, starea sănătății s-a înrăutățit destul de grav, astfel nemaivând posibilitatea de a se întreține material de unul singur, iar apartamentul cu nr. XXX din XXX este unica locuință a sa și alte imobile în proprietatea sa nu mai are.

Situația în care se află reclamantul atât fizică, psihologică, cât și materială în prezent, față de perioada când a fost întocmit contractul de donație, este una destul de diferită, deci starea de nevoie a donatorului după încheierea contractului dat nu este condiționată de comportamentul vinovat al acestuia, dar a intervenit de la sine nefiind provocat intenționat, în acest sens, la materialele cauzei reprezentantul reclamantului a anexat și documente care dovedesc starea de sănătate, cât și cea materială al acestuia, precum și condițiile de trai ale lui Igor Zamiatin în apartamentul litigios.

La 23 ianuarie 2017, Liudmila Moroz a înaintat o acțiune reconvențională, prin care a solicitat evacuarea lui Igor Zamiatin din apartamentul litigios, fără acordarea altui spațiu locativ.

În motivarea acțiunii, a indicat că a încheiat căsătoria cu pârâțul Igor Zamiatin în anul 1974, iar în anul 1982 s-a născut fiul lor Maxim Zamiatin.

Astfel, la 27 noiembrie 1999, prin contractul nr. 2313, Igor Zamiatin a donat feciorului lor apartamentul cu nr. XX de pe XXX, însă bunul dat făcea parte din proprietatea în devălmășie a soților, chiar dacă actele privind dreptul de proprietate pe apartament au fost perfectate doar pe numele lui Igor Zamiatin.

Căsătoria dintre ea și Igor Zamiatin a fost desfăcută la 26 septembrie 2005, însă după divorț ultimii au rămas să locuiască în apartamentul litigios, iar chestiunea privind partajul averii nefiind abordată.

Cu afirmațiile lui Igor Zamiatin în ceia ce privește faptul că apartamentul în litigiu a fost înstrăinat după adresarea acestuia în instanța de judecată cu cererea de chemare în judecată privind anularea contractului de donație, nu este de acord, indicând că despre acțiunea dată, fiul Maxim Zamiatin, a aflat la 10 august 2016, atunci când a primit copia de pe acțiunea respectivă.

Prin urmare, Liudmila Moroz este proprietarul apartamentului cu nr. XX de pe XXX, din care considerente solicită evacuarea lui Igor Zamiatin din apartamentul litigios, întru lichidarea obstacolelor la exercitarea dreptului de folosință a acestuia.

Prin hotărârea din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea inițială a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată, iar acțiunea reconvențională a fost admisă, fiind dispusă evacuarea lui Igor Zamiatin din apartamentul litigios.

La 02 februarie 2018, Igor Zamiatin a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi cu privire la admiterea acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale.

Prin decizia din 31 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Igor Zamiatin și menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea soluției, instanța de apel a indicat că, Colegiul Civil, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii pronunțate în raport cu prevederile art. 239–241 Cod de procedură civilă, conchide că prima instanță a stabilit corect raportul dedus judecății și circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, au fost stabilite și elucidate pe deplin toate probele prezentate, dându-le o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, hotărârea primei instanțe fiind una legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale ale participanților la proces.

Astfel, prima instanță justificat și întemeiat a ajuns la concluzia privind respingerea acțiunii inițiale ca neîntemeiată și admiterea acțiunii reconvenționale.

La 22.01.2019, Igor Zamiatin, reprezentant de avocatul Constantin Chira, a declarat recurs împotriva deciziei din 31 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au apreciat arbitrar probele, fapt care a condus la soluționarea eronată a cauzei.

Astfel, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii inițiale și de respingere a acțiunii reconvenționale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 31 octombrie 2018 și expediată pentru comunicare participanților la proces la 11 decembrie 2018 (f. d. 189), iar recursul a fost depus la 29 ianuarie 2019. Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei din 31 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în termen.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Igor Zamiatin, reprezentant de avocatul Constantin Chira, neîntemeiat și care urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din

3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Igor Zamiatin, reprezentant de avocatul Constantin Chira, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursului ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs depusă de către Igor Zamiatin, reprezentant de avocatul Constantin Chira.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Igor Zamiatin, reprezentant de avocatul Constantin Chira.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova